

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน ของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์การบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 4 ด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การปฏิบัติการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสร้างแบบสอบถามทั้ง 4 ด้าน ให้ครอบคลุมองค์ประกอบย่อยของแต่ละด้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถามวัดการบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และนำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในการปรับปรุงเพื่อนำไปหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พร้อมทั้งหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item – Objective Congruence Index) เมื่อได้แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ บุคลากรในเครือข่าย “บวร” ประกอบด้วย พระ ครู และผู้ปกครองนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยสรุปแบบสอบถามทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ทุกข้อ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระครู และผู้ปกครองนักเรียน ของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 481 คน การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล ดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ 1) ดำเนินการโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อเตรียมข้อมูลพื้นฐานด้วยการใช้

โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ผู้วิจัยจะสรุปผลและนำเสนอการศึกษาการบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยจัดทำรายงานผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารการการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล และด้านการปฏิบัติ

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการประชุมพนักงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณในการบริหารงานของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.2 ด้านการปฏิบัติกร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รองลงมาคือ มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม/โครงการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหากิจกรรม/โครงการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.3 ด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้เข้าร่วมในการรับการฝึกอบรมและเพิ่มพูนความรู้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รองลงมาคือ ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนในการได้รับผลประโยชน์ต่างๆ ในการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนเช่น โบนัส

1.4 ด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

เกี่ยวกับผลการดำเนินงานในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน โครงการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รองลงมาคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านใฝ่เรียนรู้

2.1 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลูกฝังให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีของชาติเกี่ยวข้อง รองลงมาคือ การปลูกฝังให้นักเรียนธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย และการปลูกฝังให้นักเรียนศรัทธา ยึดมั่นแลปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

2.2 ด้านซื่อสัตย์ สุจริต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ รองลงมา การปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ และการปลูกฝังนักเรียนให้มีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพ

2.3 ด้านมีวินัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนและสังคม รองลงมาคือ การสอนให้นักเรียนรับผิดชอบในการทำงาน และการสอนให้นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

2.4 ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลูกฝังให้นักเรียนตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ รองลงมาคือ การสอนให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อนุรักษ์ความรู้และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ และการสอนให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน

2.5 ด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสอนมีเหตุผล รอบคอบ และมีคุณธรรม รองลงมาคือ การสอนมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีปรับตัวเพื่อ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และการสอนให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ

2.6 ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสอนนักเรียนให้เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ การสอน

ให้นักเรียนทำงานด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเท อุดหนุน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย และการสอนให้นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน

2.7 ด้านรักความเป็นไทยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสอนให้นักเรียนรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะ วัฒนธรรม และเห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ได้ถูกต้องและเหมาะสม รองลงมาคือ การสอนให้นักเรียนและการปลูกฝังให้นักเรียนมีภาคภูมิใจในความเป็นไทยมีสัมมาคารวะ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

2.8 ด้านมีจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครู รองลงมาคือ การสอนให้นักเรียนรู้จักเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ และกระตือรือร้น และการสอนให้นักเรียนทำงานด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ โดยไม่หวังผลตอบแทน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทิศทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการปฏิบัติ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล เป็นอันดับที่ 3 และด้านรับผลประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

1. การบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล และด้านการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร อาทรรณมคุณ (2549) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรวมแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมทางโรงเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและวันสำคัญๆ

1.1 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการประชุมพนักงานพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณในการบริหารงานของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ การประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และความสัมพันธ์กับชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แก่ ผู้เรียน และสนับสนุนงบประมาณ ในการก่อสร้างอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

1.2 ด้านการปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รองลงมาคือ มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม/โครงการในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหากิจกรรม/โครงการ ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ หลวงธิดา (2549) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการปฏิบัติการวางแผน การประสานงาน การจัดแสงหาทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้เข้าร่วมในการรับการฝึกอบรมและเพิ่มพูนความรู้ในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รองลงมาคือ ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนในการได้รับผลประโยชน์ต่างๆ ในการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนเช่น โบนัส สอดคล้องกับงานวิจัย ประพันธ์ ศรีอัยเพชร (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์โรงเรียนตำบลแซ่ซ่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในด้านการบริหารด้านรับผลประโยชน์ ในการจัดการศึกษาในการส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษา สนับสนุนให้โรงเรียนได้จัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตร ในระดับมาก

1.4 ด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียน ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับผลการดำเนินงานในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน โครงการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ อภัยใจ (2549) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านเมืองกีด อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีส่วนร่วมในการวางแผน การประสานงาน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผน ระยะ 5 ปี การอนุมัติแผนปฏิบัติการประจำปี และการประสานงานกับผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญมาช่วยสอนในโรงเรียน โดยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รองลงมาคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านใฝ่เรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณพร วรณลักษณ์ (2548 : 204 -208) ได้ศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.1 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลูกฝังให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีของชาติเกี่ยว รองลงมาคือ การปลูกฝังให้นักเรียนธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย และการปลูกฝังให้นักเรียนศรัทธา ยึดมั่นแลปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำลี สีลาโคตร (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า มีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านซื่อสัตย์ สุจริต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งทางกาย วาจา ใจ รองลงมา การปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ และการปลูกฝังนักเรียนให้มีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา (2551 : 243-244) ได้ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวม ในระดับประถมศึกษา คุณธรรมและจริยธรรมที่ปรากฏในโรงเรียน ได้แก่ เรื่อง การประหยัดและเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านมีวินัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนและสังคม รองลงมาคือ การสอนให้นักเรียนรับผิดชอบในการทำงาน และการสอนให้นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัย ยุพาวรรณ เกิดเพชร (2549 : 85) ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการพัฒนาครูด้านการเสริมสร้างความมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านการเข้าแถวการทำ ความเคารพการรักษาความสะอาด ความรับผิดชอบนักเรียนขาดความขยันความอดทนแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการจัดกลไกในการให้ความรู้ครูมีขั้นตอนที่เหมาะสมจากสภาพจริงของตัวนักเรียนสภาพแวดล้อมการดำรงชีวิต จัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนให้มีความตระหนักเป็นผู้มีความขยัน อดทนรับผิดชอบ โดยให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจช่วยให้นักเรียนได้

2.4 ด้านใฝ่เรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลูกฝังให้นักเรียนตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ รองลงมาคือ การสอนให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ สรุปลงความรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการสอนให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สื่อเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของประภัสสร เพื่อกคเชนทร์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตามความคิดเห็นของชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถม ศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ชุมชนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขมีความต้องการ

2.5 ด้านอยู่อย่างพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสอนมีเหตุผล รอบคอบ และมีคุณธรรม รองลงมาคือ การสอนมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีปรับตัวเพื่อ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และการสอนให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญหอม บุญยรัตน์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการดำเนินการตาม แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการตามแนวทางการพัฒนา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านการอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสอนนักเรียนให้เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ การสอนให้นักเรียนทำงานด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเท อุตุน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย และการสอนให้นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมขวัญ พงศ์วัชร (2551 : 73) ได้ศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่จัดในการเรียนการสอนช่วยให้ผู้ร่วมกิจกรรมผลิตผลโดยรวมนักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานทำกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรับผิดชอบในส่วนตัวและกลุ่ม สามารถทำงานกลุ่มได้อย่างราบรื่นรู้จักแสวงหาความรู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้อยู่เสมอจนเป็นคุณลักษณะของตนอย่างคงทนส่งผลให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

2.7 ด้านรักความเป็นไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสอนให้นักเรียนรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม และเห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ได้ถูกต้องและเหมาะสม รองลงมาคือ การสอนให้นักเรียนและการปลูกฝังให้นักเรียนมีภาคภูมิใจในความเป็นไทยมีสัมมาคารวะ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สอดคล้องกับงานวิจัยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551 : 243-244) ได้ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวม ในระดับประถมศึกษา คุณธรรมและจริยธรรมที่ปรากฏในโรงเรียน ได้แก่ เรื่อง รักความเป็นไทย และการมีสัมมาคารวะ การทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับปานกลาง

2.8 ด้านมีจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า สูงสุด คือ การปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครู รองลงมาคือ การสอนให้นักเรียนรู้จักเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ และกระตือรือร้น และการสอนให้นักเรียนทำงานด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ โดยไม่หวังผลตอบแทน สอดคล้องกับงานวิจัย จักริ ศรีประนม (2552) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของลูกเสือสามัญตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุบลราชธานี เขต 2 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของลูกเสือสามัญตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนา

ตนเอง ด้านการพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิต และด้านการพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล เป็นอันดับที่ 3 และด้านรับผลประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาภรณ์ เขียงเครือ (2552 : 82-85) การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน โรงเรียนบ้านคลองกุ่ม จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาการร่วมกันดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ พระ ครูและผู้ปกครองนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบโครงการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

2. ด้านการปฏิบัติการ ควรมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอน ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณ สำหรับจัดกิจกรรม/โครงการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอน ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มากขึ้น

3. ด้านการรับผลประโยชน์ควรมีส่วนร่วมในการรับคำแนะนำจากการดำเนินกิจกรรม/โครงการในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และผู้บริหารควรมีการ

ยกย่องชมเชยสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ดีขึ้น

4. ด้านการประเมินผล ควรรวมกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแบบประเมินผลในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และการกำหนดมาตรฐานการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น

ดังนั้นนักเรียนและครูผู้สอนควรนำองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการปฏิบัติ 3) ด้านการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการประเมินผล และไปปรับเปลี่ยนในการพัฒนาดำเนินการโครงการต่างๆ ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและคุณลักษณะที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตของตนเองให้มีคุณธรรมและทำให้การดำเนินชีวิตประสบความสำเร็จในทางที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาดำเนินการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

2. ควรศึกษาการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

3. ควรศึกษาการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนจังหวัดเพชรบุรี เพื่อทราบผลการดำเนินงาน และวัดผลสำเร็จในการดำเนินโครงการ รวมทั้งสามารถนำผลไปปรับปรุงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป